

UN DEVOCIONARI CATALANO-FLAMENC
CONSERVAT A COLÒNIA (KOLUMBA, HS. KÖNIG 13):
DESCRIPCIÓ DEL CONTINGUT I EDICIÓ
DE LES PREGÀRIES EN CATALÀ

per Anna GUDAYOL I TORELLÓ

RESUM

Presentació i descripció d'un devocionari escrit a Bruges per a un comitent català al segle XIV i que es conserva actualment al Kolumba, el museu d'art de l'arxidiòcesi de Colònia, pel llegat de Renate König, i edició dels textos en català.

Paraules clau: devocionari, oracions, misses votives, Catalunya, segle XIV, Kolumba, Renate König.

A CATALAN-FLEMISH PRAYER BOOK IN COLOGNE (KOLUMBA, HS. KÖNIG 13): A DESCRIPTION OF ITS CONTENT AND PUBLICATION OF THE PRAYERS IN CATALAN

ABSTRACT

Presentation and description of a prayer book written in the 14th century in Bruges for a Catalan client. Today it is kept at Kolumba, the art museum of the Archdiocese of Cologne, as a legacy of Renate König. Edition of the Catalan texts.

Keywords: prayer book, prayers, votive masses, Catalonia, 14th century, Kolumba, Renate König.

El mes de desembre del 2017, el museu de l'arxidiòcesi de Colònia (conegut amb el nom de Kolumba)¹ va rebre un llegat extraordinari: trenta-nou manuscrits i un incunable xilogràfic reunits per la col·leccionista i mecenes Renate König (Duisburg, 1928-2024) al llarg de trenta-sis anys, a l'entorn de la devoció privada de finals de l'edat mitjana.² La col·lecció incloïa majoritàriament llibres d'hores, saltiris i breviaris d'una qualitat absolutament excepcional que havia estat descrita per l'aleshores director del museu, Joachim Plotzek, en el catàleg de l'exposició que se li va dedicar el 2001,³ bellament il·lustrat. Des d'aleshores, el museu va emprendre la publicació d'una sèrie dedicada a donar a conèixer les joies de la col·lecció, de la qual han aparegut fins ara deu volums.

Entre les peces adquirides per König, actualment al Kolumba, hi ha un volum descrit en el catàleg com un devocionari flamenco-català de finals del segle XIV («südniederländisch-katalanisches Gebetbuch»); ara duu la signatura «König, Hs-13».⁴ Es tracta d'un altre exemple dels nombrosos

1. El museu d'art eclesiàstic de Colònia, una de les institucions museístiques més antigues de la ciutat, inaugurarà una nova seu el 2007 en el lloc on antigament s'erigia una església tardogòtica dedicada a santa Coloma de Sens (Kolumba); les restes de l'església, extraordinàriament malmesa durant la Segona Guerra Mundial, varen ser integrades en el nou edifici, particularment rellevant, encarregat a l'arquitecte suís Peter Zumthor (<https://kolumba.de/>, consulta: 12 maig 2025).
2. Un resum de l'acte de lliurament es troba a la pàgina web de la institució (Ulrike SURMANN, «12/17 Renate König Donation», *Kolumba* (en línia) (7 desembre 2017), <<https://kolumba.de/index.php?language=en&art=717&cat=2>> (consulta: 12 maig 2025); l'acte de donació va anar seguit d'una exposició del llegat fins a principis del mes de febrer («Ars vivendi - Ars moriendi», *Kolumba* (en línia) (Colònia, 7 de desembre de 2017 - 7 de febrer de 2018), <<https://kolumba.de/index.php?language=en&cat=47&art=716>> (consulta: 12 maig 2025).
3. Joachim M. von PLOTZEK, Katharina WINNEKES, Stefan KRAUS i Ulrike SURMANN (ed. i rev.), *Ars vivendi - Ars moriendi: Die Kunst zu leben, die Kunst zu sterben: Die Handschriftensammlung Renate König, Erzbischöflichen Diözesanmuseum Köln, 15. Sezenber 2001 - 22. Mai 2002*, Munic, Hirmer, 2001.
4. El manuscrit es troba inclòs tant en el catàleg de la biblioteca arxiepiscopal (Erzbischöfliche Diözesan- und Dombibliothek Köln), com en el del museu Kolumba, però en aquest darrer la descripció, que segueix l'establerta per Plotzek en el catàleg suara esmentat (*Ars vivendi...*, núm. 13, p. 226-239), és més completa (<<https://digital.dombibliothek-koeln.de/kolumba/content/titleinfo/479208>>, consulta: 12 maig 2025). L'arquebisbat de Colònia ha tingut la generositat de penjar-ne en línia una còpia digital d'una qualitat excel·lent que ha permès l'elaboració d'aquest estudi (<<https://digital.dombibliothek-koeln.de/kolumba/content/zoom/366670>>; <<https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:kn28-1-16011>, consulta: 12 maig 2025)>.

manuscrits escrits per a un comanditari de la Corona d'Aragó que es conserven avui en diferents institucions europees i nord-americanes.⁵ La bellesa extraordinària del volum, que Millar i Plotzek relacionaven amb el taller del denominat Mestre de Sant Marc (identificat per la historiografia de l'art catalana amb Arnau Bassa, fill de Ferrer Bassa),⁶ i l'excepcionalitat de l'escriptura d'un dels seus copistes han fet que la majoria dels treballs sobre el manuscrit s'hagin centrat en els aspectes artístics i materials del volum. La intenció del present treball seria fer una breu presentació del contingut del devocionari i oferir l'edició dels textos en català, alguns dels quals són particularment rars.

BREU DESCRIPCIÓ DEL MANUSCRIT

Es tracta d'un volum en pergamí de 168 fulls que, després d'haver estat guillotinat en el moment de la nova enquadernació, amiden actualment 140 × 98 mm. Segons Plotzek, estaria compost per 23 quaderns amb un nombre de folis que va de 4 a 8 (1⁶, 2-3⁸, 4⁴, 5-14⁸, 15⁴, 16-21⁸, 22⁶, 23⁴); els fulls 22 i 26 duen reclams, i del quadern 7 en endavant hi ha una curiosa foliació que numera la primera meitat de cada quadern (la qual cosa equivaldria a una numeració per bifolis). El text és a línia tirada, però la diferència d'escriptura segons els apartats fa que tant la caixa d'escriptura com, sobretot, el nombre de línies que aquesta inclou siguin molt variables: la primera pot anar de 85 × 55 mm a 90 × 58 mm, mentre que el nombre de línies, pautades majoritàriament en vermell, oscil·la entre les 34 dels fulls que contenen el calendari i les 8 de l'oració «Domine exaudi

5. Vegeu Alexandre OLIVAR, «Els manuscrits litúrgics de procedència catalana conservats fora de Catalunya», a *Miscel·lània històrica catalana: Homenatge al pare Jaume Finestres historiador de Poblet*, Poblet, Abadia de Poblet, 1970, p. 15-56.
6. L'atribució a Arnau Bassa, mort el 1348 víctima de la pesta, pot presentar alguna contradicció amb la datació de finals del segle XIV atribuïda generalment al manuscrit. Per a un estat de la qüestió sobre Arnau Bassa, vegeu les referències que en fa Rosa Alcoy en la història de l'art gòtic publicada per Enciclopèdia Catalana («Arnau Bassa, hereu i intèrpret», a *L'art gòtic a Catalunya* (en línia), <https://www.enciclopedia.cat/lart-gotic-a-catalunya/arnau-bassa-hereu-i-interpret#collapse-booktableofcontents_2>, consulta: 12 maig 2025) i a l'entrada sobre Ferrer Bassa del diccionari d'artistes promogut per l'Institut d'Estudis Catalans («Ferrer Bassa», a *Diccionari d'artistes catalans, valencians i balears* (en línia) (desembre 2024), <<https://artistes.iec.cat/artista.asp?id=426>> (consulta: 12 maig 2025)).

orationem meam» (f. 32r-39r). En general, el text està escrit en tinta negra i les rúbriques en vermell, però els diferents copistes (perquè sembla evident que el volum va ser copiat per almenys dues mans, i potser més) de vegades han utilitzat altres tintes: els textos inicial i final, consistents en unes instruccions litúrgiques en català per al res de les hores (f. 2v-4v i 165r-167r), estan fets alternant en cada línia tinta blava i daurada, mentre que en un parell de fulls del text (f. 41v-42v) el copista ha anat alternant diferents colors (negre, vermell, blau, groc, de vegades siluetejant les lletres sobre el fons de pergami), en una calligrafia excepcional que ha estat comparada amb la que apareix en un llibre d'hores en forma de rotlle conservat a Londres (British Library, ms. Egerton 3044).

A banda de l'excepcionalitat de la còpia del text, el devocionari presenta una decoració de gran riquesa, tant per les *drôleries* marginals com per les orles presents pràcticament a cada canvi de secció textual o per les caplletres. Tots els treballs que fins ara s'han dedicat al manuscrit coincideixen a atribuir-ne l'autoria a un artista del sud, molt probablement de la zona catalana. Com s'ha comentat, Millar, responsable de la primera descripció detallada del manuscrit, considerava que estava estretament relacionat amb el Mestre de Sant Marc; Plotzek s'ha adherit igualment a aquesta atribució.⁷ El crític d'art estatunidenc Millard Meiss, en el seu estudi sobre el que anomena «l'estil italià a Catalunya», hi està d'acord, tot i que considera que en el manuscrit conflueixen diversos estils, i, efectivament, sembla clarament que l'autoria de la mà que ilustra els fulls 15-42 seria diferent que la dels fulls 43-164, tot i les similituds evidents entre els motius d'ambdues. Les inicials de tres o més línies, de vegades habitades i sovint sobre un fons de fulla daurada, s'allarguen pels marges amb antenes en forma de fulla d'acant o amb llambrequins de tons blau, vermell, malva i verd, que emmarquen el text per dos o tres dels costats.⁸ Les antenes conviuen en els marges amb animals reals o mítics i amb per-

7. Eric George MILLAR, *The Library of A. Chester Beatty: A Descriptive Catalogue of the Western Manuscripts*, vol. II, Londres, Oxford University Press, 1930 (núm. 77, p. 217-219, ill. f. CLXXXIII-CLXXXIV); Millard MEISS, «Italian Style in Catalonia and a Fourteenth Century Catalan Workshop», *Journal of the Walters Art Gallery*, 4 (1941), p. 45-87 (p. 76, nota 63).
8. Algunes caplletres petites duen a l'interior caparrons que recorden, tot i les diferències, els que es troben en el *Cançonier Gil* (Biblioteca de Catalunya, ms. 146). Sobre les caplletres del *Cançonier Gil*, vegeu Miriam CABRÉ, «Noves recerques sobre la il·luminació principal del *Cançonier Gil*», a *El 'Cançonier Colocci-Brancuti' i el 'Cançonier Gil'* (Girona, 29 de maig de 2024) (en premsa).

sonatges masculins i femenins; s'hi troben igualment escampats punts daurats envoltats sovint per una lleugera decoració geomètrica o floral. La decoració secundària és igualment molt acurada: les inicials d'una sola línia s'alternen en blau amb filigrana vermella o en vermell amb filigrana blava, a vegades hi ha inicials a la fulla d'or amb filigrana negra i els finals de línia estan rematats amb línies paral·leles en tinta blava o daurada.

El volum duu una enquadernació en marroquí blau fosc, amb els plans emmarcats per una sanefa daurada farcida de motius florals, insectes (abelles, libèl·lules, grills...) i altres animals (porcs espins, serps, cargols...); al lloc duu el títol, «Hora B. M. Vergine» i «Codex M. S. in membranis». El tall duu igualment una sanefa daurada, i els fulls de guarda són marbrejats a la pinta. A l'angle superior del *verso* del full anterior duu, estampat amb versaletes, la marca de l'enquadernador «Bound by Lewis», així com la signatura de la col·lecció Chester Beatty («W. Mss. 77») i una breu descripció en anglès incorporada quan es va afegir la signatura (potser en el moment de la venda?), totes dues en llapis.

ORIGEN I TRANSMISSIÓ DEL MANUSCRIT ENTRE PRINCIPIS DEL SEGLE XIX I INICIS DEL SEGLE XXI

Com han indicat els diferents treballs que se n'han ocupat, el volum fou escrit totalment o parcial a Bruges per a l'ús d'un mercader català, i il·luminat a Catalunya o bé per un miniaturista català; tot i que el text és en llatí, algunes pregàries i un bon nombre de les rúbriques són en català. Malgrat incloure un cert nombre d'oficis breus per al res de les hores litúrgiques, el manuscrit conservat avui a Colònia —almenys en l'estat en el qual ens ha pervingut— no es pot considerar un llibre d'hores, sinó, com bé s'indica en la descripció del catàleg de la institució que el conserva, un *Gebethbuch* o devocionari. El volum inclou un recull personal de peces (el calendari, un cert nombre d'oracions, oficis curts per a cada dia de la setmana i un recull molt complet de misses, precedits i seguits per una guia dels textos per als oficis) encarregades, sens dubte, per a l'ús d'una persona amb la capacitat suficient de pagar els millors artesans i amb criteris clars sobre el que volia per a la seva pràctica de pietat.

Els estudiosos que s'hi han dedicat destaquen el seu caràcter mixt, tant pel que fa a l'escriptura com a la decoració. Un colofó situat enmig del vo-

lum indica que el copista d'almenys una part dels textos, els que es troben a l'inici del volum, habitava a Bruges (f. 42v, «Orate pro Iohanne de Ecclesia., scriptore istius libri. commorante in villa Brugensi»).⁹ Pere Bohigas ha suggerit que potser podria tractar-se d'un copista català, Joan d'Església o d'Esglésies, que hauria llatinitzat el seu nom;¹⁰ s'ha apuntat també que, si fos un copista neerlandès, el nom podria haver estat Jan de Kerk.¹¹ Aquest fet, juntament amb la presència d'un conjunt important de textos devocionals en català, ha fet suposar que el comitent era un membre de la comunitat catalana de mercaders de Flandes que podria dur el prenom de Nicolau, ja que una de les oracions més destacades del volum li està dedicada.¹² Cal tenir en compte, però, que una de les oracions en català està redactada per ser resada per una dona que es considera una «pecadriu»; per tant, els comandataris eren almenys un home i una dona. Finalment, en el marge inferior de l'orla de quatre de les pàgines del volum apareix repetit un escut, sens dubte de qui va encarregar el manuscrit (un edifici de plata amb porta i finestres de sable i amb una teulada punxeguda sobre un cap d'atzur, potser una font), però fins avui l'heràldica no s'ha pogut identificar.¹³ A hores d'ara, el nom de la persona que va poder encarregar un volum tan esplèndid és encara una incògnita.

El fet que el volum no inclogui cap nota marginal ni cap anotació en les pàgines de guarda i que l'enquadrernació original no s'hagi conservat fa que sigui particularment difícil rastrejar-ne el recorregut durant els segles posteriors a la seva execució. Una menció estampada en lletra menuda al *verso* del full de guarda anterior, «Bound by Lewis», ens indica que el volum passà pel taller de Charles Lewis (1786-1836), l'enquadrernador britànic

9. *Colophons de manuscrits occidentaux des origines au xvie siècle*, vol. 3, edició i repertori dels Bénédictins du Bouveret, Friburg, Editions Universitaires, 1973, coll. «Spicilegii Friburgensis Subsidia», núm. 4 (núm. 9556, p. 264).
10. Pere BOHIGAS, *La ilustración y la decoración del libro manuscrito en Cataluña: Contribución al estudio de la historia de la miniatura catalana: Período gótico y renacimiento II*, Barcelona, Asociación de Bibliófilos de Barcelona, 1967, p. 83-84. En el moment de la redacció de l'obra el volum es trobava a Dublín i Bohigas no sembla haver-lo vist directament.
11. Kathryn M. RUDY, «A Book of Hours in the Form of a Roll (Egerton 3044), Bruges Scribe Johannes de Ecclesia, and the Art of Writing», *BodoArXiv* (29 gener 2021).
12. Vegeu, a més de l'àmplia notícia de Plotzek al catàleg *Ars vivendi...*, l'estudi de Kathryn M. Rudy, «A Book of Hours...», que compara l'escriptura del devocionari de Colònia amb la que es troba en un llibre d'hores en forma de rotlle conservat a la British Library.
13. Agraïxo a Leticia Darna i a Pere Francesc Puigderrajols que hagin volgut examinar els escuts heràldics, però malauradament no han arribat a poder determinar amb prou certesa a qui pertanyien.

més destacat de la seva època. Al *verso* del full de guarda posterior hi ha inscrita amb tinta una altra menció, «F. B. 1838», que ha estat interpretada com la d'un propietari desconegut, que presumiblement hauria encarregat l'enquadernació feta per Charles Lewis.¹⁴ És possible, però, que les sigles corresponguin a Francis Bedford (1799-1883),¹⁵ el més destacat dels deixebles de Lewis, que després de la mort del seu mestre el succeí en la direcció del taller per encàrrec de la vídua; «1838» es podria referir, aleshores, a la data de realització de l'enquadernació. Durant la primera meitat del segle XIX el volum entrà dins de la col·lecció del bibliòfil Robert S. Holford (1808-1892); si considerem 1838 com la data d'execució de l'enquadernació, no seria impossible que fos aquest col·leccionista qui el fes relligar. A la seva mort, la biblioteca fou heretada pel seu fill, el lloctinent coronel George Holford (1860-1926), que la mantingué a la mansió familiar londinenca (Dorchester House). En traspassar, els llibres foren objecte d'una venda pública organitzada per Sotheby's, el 1928, i la col·lecció es va dispersar.¹⁶ El devocionari va ser adquirit per a la col·lecció de manuscrits que estava constituint Alfred Chester Beatty (1875-1968), descrita detalladament per Eric Millar en els anys trenta del segle XX; durant la dècada de 1950, Beatty instal·là la seva col·lecció a Dublín.¹⁷ A la mort de Beatty, una part de la seva col·lecció de manuscrits occidentals fou venuda en subhasta a Sotheby's, des d'on va passar a la col·lecció del llibreter antiquari Hans Peter Kraus (1907-1988).¹⁸ En algun moment a finals del segle XX passà a la col·lecció de Renate König,¹⁹ que el llegà, com ja s'ha comentat, al museu Kolumba el 2017.

14. Joachim M. von PLOTZEK *et al.* (ed. i rev.), *Ars vivendi...*, p. 232.

15. Vegeu William Younger FLETCHER, «Bedford, Francis», a *Dictionary of National Biography: Supplement* (en línia), vol. 1, Londres, Smit, Elder & Co., 1901, p. 162-163, <https://en.wikisource.org/wiki/Dictionary_of_National_Biography,_1901_supplement/Bedford,_Francis> (consulta: 15 maig 2025).

16. *The Holford Library*, parts I-IV, 12 July 1927 - 4 June 1928, Londres, Sotheby's, 1927-1928.

17. Eric George MILLAR, *The Library of A. Chester Beatty: A Descriptive Catalogue of the Western Manuscripts*, vol. II, Oxford, Oxford University Press, 1930, (núm. 77, p. 217-219, il. CLXXXIII-CLXXXIV). Descrit també en el catàleg de l'exposició duta a terme després de la instal·lació a Dublín: *Western Illuminated Manuscripts from the Library of Sir Chester Beatty*, Dublín, Trinity College, 1955 (núm. 39).

18. *The Chester Beatty Western Manuscripts: Part I ... 3 December 1968*, Londres, Sotheby's & Co, 1968 (núm. 21); H. P. KRAUS, *Monumenta Codicum Manu Scriptorum*, Nova York, H. P., 1974 (núm. 29).

19. J. M. PLOTZEK, *Andachtsbücher des Mittelalters aus Privatbesitz: Katalog zur Ausstellung im Schnütgen-Museum*, Colònia, Schnütgen-Museum, 1987, p. 153 (núm. 43, p. 153); Joachim M. von PLOTZEK *et al.* (ed. i rev.), *Ars vivendi...*, p. 226-239.

* * *

Malgrat els estudis que se li han dedicat, el volum presenta encara un cert nombre d'incògnites, sobretot pel que fa al comanditari, que potser podrien ser aclarides a partir de l'heràldica i de l'aparició repetida d'alguns motius en la decoració. Caldria acabar de determinar, igualment, la composició del volum i quantes mans hi varen intervenir, tant pel que fa a l'escriptura com a la decoració, la qual cosa podria ajudar a aclarir la data de composició. Les diferències de copista són visibles en les característiques de l'escriptura, però també, sembla, en el coneixement del català, amb una ortografia particularment fluctuant i una separació dels mots en les oracions de la primera part que podríem qualificar de difícil i que no trobem en la còpia de les rúbriques. La variant del català, sense cap mena de dubte oriental, sembla particularment arcaica.²⁰ Un altre punt important que fins ara no s'ha estudiat és saber si el volum s'ha transmès sencer o si només ens n'ha arribat una part, ja que les instruccions que apareixen a l'inici i a la fi fan referència a un conjunt de peces que no són presents en el manuscrit. L'ordre dels textos podria ser, així mateix, que fos invertit, ja que la numeració sembla indicar més aviat que el text començava originàriament amb la part del missal; d'altra banda, en la majoria dels devocionaris, els sufragis es troben a la fi del volum. Totes aquestes incògnites mereixerien un estudi més detallat que potser permetria resoldre-les més endavant.

20. Agraïixo a M. Reina Bastardas les seves observacions sobre la llengua del text.

ANNEX I: CONTINGUT DEL MANUSCRIT

Bibliografia general:

Guido M. DRÈVES, *Analecta Hymnica Medii Aevii*, vol. xxx: *Pia dictamina: Reimgebete und Liedeslieder des Mittelalters. Dritte Folge: Stunden- und Glossenlieder*, Leipzig, O. R. Reisland, 1898; Victor LEROQUAIS, *Les livres d'heures manuscrits de la Bibliothèque nationale*, París, s. n., 1927, 3 v.

Ulysse CHEVALIER, *Repertorium hymnologicum: Catalogue des chants, hymnes, proses, séquences, tropes en usage dans l'Église latine depuis les origines jusqu'à nos jours*, Bruxelles, Société des Bollandistes, 1892-1921, 6 v.

Le Sacramentaire Grégorien: Ses principales formes d'après les plus anciens manuscrits, Friburg, Éditions universitaires, 1971-1982, 3 v.

Miquel dels S. GROS, «El Sacramentari de Santa Maria de Vilabertran (París, BnF, lat. 1102)», *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, núm. 19 (2011), p. 47-202.

Eugène MOELLER i Bertrand COPPIETERS, *Corpus orationum*, Turnholt, Brepols, 1992-2020, coll. «Corpus Christianorum. Series Latina, CCSL», núm. 160, 15 v.

Leo Cunibert MOHLBERG, *Sacramentarium Veronense*, Roma, Herder, 1956.

Hans LIETZMANN (ed.), *Das Sacramentarium Gregorianum nach dem Aachener Urexemplar*, Münster, Aschendorffschen Verlagsbuchhaltung, 1921.

F. 1r-2r: en blanc.

1. F. 2v-3r, 4r: Instruccions sobre les pregàries que s'han de dir cada dia de la setmana a les diferents hores litúrgiques. En català.

(Línies escrites alternadament en tinta blava i daurada.)

1a. f. 2v-3r: Asò daval escrit es l'ordonasió d'estes ores e oracions qui són ascrites an est libre, los quals sa deuen dir per la vie que ordonades són. L'ofisi del dimars, e del dimecres, e del dijous, e del divendres, e del disapte, e del dichmenge.

1b. F. 4v: Asò daval escrit es l'ofisi del dilluns.

F. 3v, 4v-7v: en blanc.

2. F. 8r-13v: Calendari. Inclou sants característics de la zona flamenca i alguns de catalans.

Flamencs: 30 de gener, Aldegunda de Maubeuge; 17 de març, Gertrudis de Nivelles; 19 de març, Landoald bisbe de Gant; 10 d'abril, Macaire de Gant; 17 d'abril, Ursmar, bisbe de Lobbes; 9 de maig, translació de sant Macari; 8 de juliol, Landrada de Munsterbizen; 10 de juliol, Amalberga de Temse; 9 de setembre, Audomar de Thérouanne (en vermell); 1 d'octubre, sants Remigi, Vedast i Bavó (en vermell).

Catalans: 3 de febrer, sant Blai; 12 de febrer, santa Eulàlia de Barcelona; 24 d'abril, sant Jordi; 30 de maig, sant Fèlix de Girona; 23 de setembre, santa Tecla de Tarragona; 26 de setembre, sant Cebrià; 29 de novembre, sant Sadurní.

Altres sants destacats en vermell: 11 de juny, sant Bernabé; 10 d'agost, sant Llorenç; 24 d'agost, sant Bartomeu apòstol; 13 de novembre, sant Brici de Tours.

Sants d'ordes mendicants: 13 de juny, sant Antoni de Pàdua; 4 d'octubre, sant Francesc.

F. 14r-v: *en blanc*.

- 3-9. F. 15r-23v: Oficis curts per a cada dia de la setmana, cadascun amb una *recommendatio* adjunta.

3. F. 15r-16r: *In die dominica, ad matutinas Trinitatis*. Inc.: Domine labia mea aperies et os meum annuntiabit laudem tuam. *Hymnus*. Inc.: Quicumque vult anime firmiter salvare. *Oratio*: Omnipotens semper Deus te suppliciter deprecamur ut Sanctam Trinitatem in hoc mundo. [15v] *Ad primam*. Inc.: Trinitatem credimus summum genitorem. *Ad III^m*. Inc.: A se patrem credimus. *Ad meridiem*. Inc.: Vox ad patrem pertinet. *Ad ix^m*. Inc.: In patre potentia. *Ad vespervas*. Inc.: Voluntate filius patris. *Ad completorium*. Inc.: Et per ipsum erimus omnes iudicatus. [16r] *Recommendatio*. Inc.: Has horas sic recolo ut in Trinitate veneretur unitas et in unitate honoretur Trinitas atque pietate faciat me credere hoc cum firmitate.

Ref.: G. DREVES, *Analecta Hymnica Medii Aevii*, vol. xxx, 1 (p. 9-10).

(*Maiestas Domini amb un llibre obert; a l'esquerra, home pregant.*)

4. F. 16r-17r: *Die veneris. Ad matutinas de Sancta Cruce*. Inc.: Domine labia mea aperies et os meum annuntiabit laudem tuam. [*Hymnus*]. Inc.: Patris sapientia veritas divina Deus homo. *Oratio*. Inc.: Domi-

nus Ihesu Christe fili Dei vivi, pone passionem. [16v] *Ad primam*. Inc.: Hora prima ductus est Ihesu ad Pylatum. *Ad III^m*. Inc.: Crucifige clamitant hora terciarum. *Ad vi^m*. Inc.: Hora sexta Ihesu est cruci conclavatus. *Ad ix^m*. Inc.: Hora nona Dominus Ihesu expiravit. *Ad vespervas*. Inc.: De cruce deponitur hora vespertina. *Ad completorium*. Inc.: Hora completorii datur sepulture Corpus Christi. [17r] *Recommendatio*. Inc.: Has horas canonicas cum devotione.

Ref.: G. DREVES, *Analecta Hymnica Medii Aevii*, vol. xxx, 13 (p. 32-33).

5. F. 17r-18r: *Die martis de Sancto Spiritu*. Inc.: Domine labia mea aperies et os meum annuntiabit laudem tuam. *Hymnus*. Inc.: Nobis Sancti Spiritus gratia sit data. *Oratio*. Inc.: Omnipotens sempiterne Deus da nobis sancti Spiritus. *Ad primam*. Inc.: De filia virgine filius fuit natus. [17v] *Ad III^m*. Inc.: Unum Sanctum Spiritum vite delegavit. *Ad vi^m*. Inc.: Septiformem gratiam tunc acceptaverunt. *Ad ix^m*. Inc.: Spiritus paraclitus fuit appellatus. *Ad vespervas*. Inc.: Dextre Dei digitus virtus spiritalis. *Ad completorium*. Inc.: Spiritus paraclitus nos velit iuvare. *Recommendatio*. Inc.: Has horas canonicas cum devotione Tu me Sancte Spiritus.

Ref.: G. DREVES, *Analecta Hymnica Medii Aevii*, vol. xxx, 5 (p. 35-36).

6. F. 18r-18v: *Die iovis*. *Ad matutinas*. *De sacramento*. Inc.: Domine labia mea aperies. *Hymnus*. Inc.: Corporis misterium pange gloriosi. *Oratio*. Inc.: Deus qui nobis sub sacramento. *Ad primam*. Inc.: Cena cum discipulis affectat. [18v] *Ad III^m*. Inc.: Fregit panem dixitque. *Ad vi^m*. Inc.: Et quicumque panem hunc dente. *Ad ix^m*. Inc.: Qui indigne sumpserit factus. *Ad vespervas*. Inc.: Verbum caro factum est panis gloriosus. *Ad completorium*. Inc.: Iustis et fidelibus ita manducatur. *Recommendatio*. Inc.: Has horas sic recolo pia ratione.

Ref.: G. DREVES, *Analecta Hymnica Medii Aevii*, vol. xxx, 10 (p. 29-30).

7. F. 19r-20r: *Die sabbato*. *Ad matutinas Beate Marie Virginis*. Domine labia mea aperies. Inc.: *Hymnus*. Inc.: Deus qui primum hominem. *Oratio*. Inc.: Omnipotens sempiterne Deus qui gloriose virginis. *Ad primam*. Inc.: Nos Deus in hoc crimine pati nolens. [19v] *Ad III^m*. Inc.: De mulierum numero hec sola sanctificata fuit. *Ad vi^m*. Inc.: Deus causa mundicie virginis. *Ad ix^m*. Inc.: Ipsum suis uberibus. *Ad vespervas*. Inc.: Et post Christi passionis quam presens vidit Maria. *Ad completorium*. Inc.: In obitu convenerunt eius omnes discipuli. [20r] *Recommendatio*. Inc.: Tue matris in honore has horas.

Ref.: G. DREVES, *Analecta Hymnica Medii Aevii*, vol. xxx, 55 (p. 123-124).

8. F. 20r-21r: *Die mercurii. Ad matutinas Omnium sanctorum*. Inc.: Domine labia mea aperies. *Hymnus*. Inc.: Sancta Dei genitrix flos virginitatis. *Oratio*: Inc.: Infirmitatem nostram quesumus Domine propitius respice. *Ad primam*. Inc.: Angelorum ordines Deum qui laudare. [20v] *Ad III^m*. Inc.: Patriarche mistico ritu. *Ad vi^m*. Inc.: Evangeliste Domini facta cognoscentes. *Ad ix^m*. Inc.: Per palmam martyrii Deo dedicati. *Ad vespervas*. Inc.: Sanctissime virgines atque conjugate. *Ad completorium*. Inc.: Ut per vos sit gratia sua nobis data. *Recommendatio*. Inc.: Has horas sic recolo cum devotione vobis sancti sancteque. Ref.: G. DREVES, *Analecta Hymnica Medii Aevii*, vol. xxx, 59 (p. 143-144).
9. F. 21r-23v: *Die lune. Ad vespervas pro defunctis*. Inc.: Domine labia mea aperies. *Hymnus*. Inc.: Deitatis paternitas et eius filiatio. [21v] *Oratio*: Deus qui hominem de limo terre ut angelorum. [22r] *Ad matutinas pro defunctis*. Inc.: Pro cunctis fidelibus Dei defunctis Requiem eternam dona eis Domine. *Lectio prima*. Inc.: Parce michi Domine. *Lectio II^a*. Inc.: Si tu nos calumpnieris. [22v] *Lectio III^a*. Inc.: Deus a quo sunt omnia bona. *Lectio IIII^a*. Inc.: In manus tuas commendo spiritum meum. *Lectio V^a*. Inc.: Veni creator spiritus. *Lectio VI^a*. Inc.: Ostende nobis faciem tuam. [23r] *Lectio VII^a*. Inc.: Virgo carens criminibus. *Lectio VIII^a*. Inc.: Vos deprecor humiliter. *Lectio IX^a*. Inc.: Has lectiones metricas Christe cum devocione. *In laudibus*. Inc.: Pro cunctis fidelibus requiem eternam. *Hymnus*. Inc.: Te laudamus divisorem tenebrarum. [23v] *Oratio*: Inc.: Deus qui hominem de limo terre. *Recommendatio*. Inc.: Has horas, Christe, metricas. Ref.: G. DREVES, *Analecta Hymnica Medii Aevii*, vol. xxx, 79 (p. 173-174).
- 10-13. F. 23v-25v: Perícopes evangèliques.
10. F. 23v-24r: *Sequentia sancti Evangelii secundum Lucam*. Inc.: In illo tempore missus est angelus Gabriel (Lc 1,26-38).
11. F. 24r-25r: *Sequentia sancti Evangelii secundum Matheum*. Inc.: In illo tempore cum natus esset Ihesus (Mt 2,1-12).
(F. 24v, miniatura al marge: home agenollat davant d'una marededeu asseguda en un tron amb l'infant Jesús.)
12. F. 25r: *Sequentia sancti Evangelii secundum Marcum*. Inc.: In illo tempore recumbentibus undecim discipulis (Mc 16,14-20).
13. F. 25r-25v: *Initium sancti Evangelii secundum Iohannem*. Inc.: In principio erat verbum (Io 1,1-14).
(Al marge inferior del f. 25v, representació d'un home pregant.)
- 14-16. F. 26r-31v: Pregàries en català.

14. F. 26r: Oració a l'àngel de la guarda. Inc.: Tu sant àngel qui est ma garde.
(F. 26r, a la caplletra, àngel amb làbarum.)
15. F. 26r-27r: Oració a Jesucrist. Inc.: Ho senyor Iezum Crist, an prezènsie del teu cos e de la tue sante sanch.
(F. 26r, a la caplletra, *Maiestas Domini*.)
16. F. 27r-28r: Oració a Jesucrist: Jezum Crist, fil de Déu viu, qui per la volentat del Para.
- 17-21. F. 28r-31v: Resum de doctrina cristiana en català (manaments, dons del Sant Esperit, sentits corporals, pecats mortals i obres de misericòrdia).
17. F. 28r-30r: *Asò daval escrit son los x manamencs*. Inc.: No adoraràs deus astrayms.
(29r al marge, home pregant.)
18. F. 30r-30v: *Asò daval escrit són les vii dons del Sant Aspirit*. Inc.: Lo primer és misericòrdie.
19. F. 30v: *Asò daval escrit son los v seymys corporals*. Inc.: Ver. Hoyir. Aulorar. Saborar. Palpar.
20. F. 30v-31r: *Asò daval escrit son los vii pacats mortals*. Inc.: Lo primer és argul.
21. F. 31r-31v: *Asò son les vii hobres de misericòrdie*. Inc.: Lo primer és done a mengar a 'quels qui an fam.
- 22-28. F. 32r-42v: Oracions en llatí, formes gramaticals en masculí.
(Escrites amb diferents estils de lletra.)
22. F. 32r-39r: Domine exaudi orationem meam.
Ref.: LEROQUAIS, *Les livres d'heures manuscrits de la Bibliothèque nationale*, vol. I, 249, 294, 320.
(F. 32, orla; al marge inferior, escut d'atzur, una torre o una font amb tres finestres i una porta; a la caplletra, home llegint.)
23. F. 39v-40r: Concede michi, misericors Deus.
Ref.: LEROQUAIS, *Les livres d'heures manuscrits de la Bibliothèque nationale*, vol. I, 3, 76, 169; vol. II, 40, 177.
(F. 39, orla; al marge inferior, una àliga.)
24. F. 40r-40v: *Oratio bona* (atribuïda a Joan XXII). Inc.: In presentia veri corporis et sanguinis tui.
Ref.: LEROQUAIS, *Les livres d'heures manuscrits de la Bibliothèque nationale*, vol. I, 329.
Nota: Una altra còpia a la Biblioteca Casanatense de Roma, ms. 438, f. 17b, col. A-B; Beinecke Library, ms. 757.

25. F. 40v-41r: *Oratio bona*. Inc.: Iuste iudex Ihesu Christe.
Ref.: LEROQUAIS, *Les livres d'heures manuscrits de la Bibliothèque nationale*, vol. 1, 155 i 340; CHEVALIER, *Repertorium hymnologicum*, 9910.
26. F. 41v: *Oratio ad sanctum Nicholaum pontificem*. Inc.: Sancte Nicholae, confessor piissime, ora pro me peccatore.
(F. 41v, orla; a la caplletra, imatge de sant Nicolau amb la mitra; text en lletres puntejades en tinta marró i vermella; «Ni» duplicat, cancel·lat amb punts vermells.)
Nota: Una altra còpia a Oxford, ms. Gough Liturg. 2, <https://medieval.bodleian.ox.ac.uk/catalog/manuscript_4928>, consulta: 12 maig 2025).
27. F. 42r: *Incipit oratio salutaris et multum devota ad sanctam gloriosam virginem Mariam*. Inc.: Precor te, sancta Maria, mater omni nostri Ihesu Christi.
Nota: Relacionada amb els set goigs de la Mare de Déu. Una altra còpia a la Biblioteca Casanatense, ms. 2052, f. 93.
(Text enterament decorat: text en tinta daurada sobre fons blau i vermell, en tinta blava i vermella i amb el pergamí en blanc sobre fons negre.)
28. F. 42v: Colofó de l'escriba: Orate pro Iohanne de Ecclesia, scriptore istius libri, commorante in villa Brugensi.
(En gòtica, textura decorada.)
- 29-40. F. 43r-160r: Misses per a cada dia de la setmana i per a les festes principals de l'any. Rúbriques en català.
29. F. 43r-53r: Missa per a diumenge, en honor de la Santíssima Trinitat. Inc.: Introibo ad altare Dei. F. 46r: *Lectio epistole beati Pauli apostoli ad corinthios*; inc.: Fratres, gaudete perfecti estote. F. 46v: *Sequentia sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: In illo tempore dixit Ihesus discipulis suis: cum venerit paraclitus. F. 51v: *Initium sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: In principio erat verbum.
(F. 46v, home pregant amb un llibre obert.)
30. F. 53r-61v: *Así commensa la missa de morts, la qual sa deu dir lo diluns*. Inc.: Requiem eternam dona eis Domine. F. 54v: *Lectio libri apocalipsis beati Iohannis apostoli*; inc.: Audiui vocem de celo dicentem michi. F. 55r: *Sequentia sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: In illo tempore dixit Marta ad Ihesum: Domine si fuisses hic. F. 60r: *Initium sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: In principio erat verbum.
(F. 60r, cavaller pregant, amb una cimera i un escut amb un lleó rampant suspesos sobre el cap.)

31. F. 61v-71r: *Así commensa la missa del Sant Espirit, la qual ça deu dir al dimars*. Inc.: Spiritus Domini replevit orbem terrarum. F.: 63v: *Lectio Actuum apostolorum*; inc.: In diebus illis, cum audissent apostoli qui erant Ierosolimis. F. 64r: *Sequentia sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: In illo tempore dixit Ihesus discipulis suis: si quis diligit me, sermonem meum servabit. F. 70r: *Initium sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: In principio erat verbum.
(F. 61v, orla amb escut d'atzur, una torre d'argent; f. 63v, dona amb un cubell al cap; f. 70r, home amb un barret punxegut i una llança, potser un jueu.)
32. F. 71r-82r: *Así commensa la missa de Tots Sants, la qual sa deu dir lo dimecres*. Inc.: Gaudeamus omnes in Domino diem festum celebrantes. F. 73v: *Lectio libri apocalipsis beati Iohannis apostoli*; inc.: Ecce ego Iohannes vidi alterum angelum ascendentem. F. 75v: *Sequentia sancti evangelii secundum Matheum*; inc.: In illo tempore, videns Ihesus turbas, ascendit in montem. F. 81r: *Initium sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: In principio erat verbum.
(F. 71r, orla; a la caplletra, home llegint; f. 75v, home al damunt de xanques.)
33. F. 82r-92r: *Missa del Sagrement, la qual ça deu dir en lo diuys*. Inc.: Cibavit eos ex adype frumenti. F. 84r: *Lectio epistole Pauli apostoli ad corinthios*; inc.: Fratres, ego accepi a Domino. F. 85v: *Sequentia sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: Dixit Ihesus discipulis suis et turbis iudeorum. F. 90v: *Initium sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: In principio erat verbum.
(F. 82r, orla; a la caplletra, monjo llegint; f. 85v, clergue; f. 90v, home vell amb bastó i rosari.)
34. F. 92r: *Así commensa la missa de la Creu, la qual sa deu dir lo divenres*. Inc.: Nos autem gloriam oportet in cruce. F. 94r: *Lectio epistole beati Pauli apostoli ad Philipenses*; inc.: Fratres, Christus factus est pro nobis obediens. F. 95r: *Sequentia sancti evangelii secundum Matheum*; inc.: In illo tempore, assumpsit Ihesus duodecim suos secreto. F. 90v: *Initium sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: In principio erat verbum.
(F. 92, orla; a la caplletra, home pregant agenollat; f. 95r, home salvatge amb una gerra i una copa.)
35. F. 101v-109v: *Así commensa la missa de Nostra Dona, la qual ça deu dir lo disapte*. Inc.: Salve sancta parens, enixa puerpera. F. 103v: *Lectio libri sapientie*; inc.: Ab initio et ante secula. F. 104v: *Sequentia sancti evangelii secundum Lucam*; inc.: In illo tempore, loquente Ihesu ad turbas,

extollens. F. 108r: *Initium sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: *In principio erat verbum.*

(F. 101v, orla, al marge inferior dona asseguda per terra; f. 104v, home salvatge amb un barret punxegut.)

110r-v: en blanc.

36. F. 111r-119v: *Aquesta és la missa de Nadal*. Inc.: *Puer natus est*. F. 112v: *Lectio epistole beati Pauli apostoli ad hebreos*; inc.: *Fratres, multipharie multisque modis*. F. 114v: *Initium sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: *In principio erat verbum.*

(F. 111r, orla amb escut d'atzur, una torre d'argent, i, a la caplletra, home llegint; al f. 114v, home agenollat.)

37. F. 119v-130r: *Aquesta missa qui's seguex deval es de madona sancta Maria, la festa de la qual és en lo saguon die de fabrer*. Inc.: *Suscepimus Deus misericordiam tuam*. F. 121v: *Lectio Malachie prophete*; inc.: *Hec dicit Dominus Deus*. F. 123r: *Si aquesta festa ve en temps que no's diu alleluya, axí com après la septuagèsima, deu hom dir per alleluya açò que's seguex*; inc.: *Nunc dimittis servum tuum Domine*. F. 123v: *Sequentia sancti evangelii secundum Lucam*; inc.: *In illo tempore, postquam impleti sunt dies purgationis*. F. 128v: *Initium sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: *In principio erat verbum.*

(F. 120r, orla; f. 123v, home amb una daga al cenyidor; f. 129r, home amb una daga al cenyidor pregant amb un llibre.)

38. F. 130r-139r: *Aquesta missa que's seguex deval és de Pascha*. Inc.: *Resurrexi et adhuc tecum*. F. 132r: *Lectio epistole beati Pauli apostoli ad corinthios*; inc.: *Fratres, expurgate vetus fermentum*. F. 132v: *Sequentia sancti evangelii secundum Marcum*; inc.: *In illo tempore, Maria Magdalene et Maria Jacobi et Salome*. F. 138r: *Initium sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: *In principio erat verbum.*

(F. 130, orla.)

39. F. 139r-150r: *Aquesta missa que's seguex deval és de Ascenció*. Inc.: *Viri Galilei quid admiramini aspicientes*. F. 141v: *Lectio actuum apostolorum*; inc.: *Primum quidem sermonem*. F. 143v: *Sequentia sancti evangelii secundum Marcum*; inc.: *In illo tempore, recumbentibus undecim discipulis apparuit*. F. 148v: *Initium sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: *In principio erat verbum.*

(F. 139v, orla, dona pregant agenollada a la caplletra; f. 143r, al marge, monjo pregant; f. 148v, al marge, una dona amb un esquiol.)

40. F. 150r-159r: *Aquesta és la missa la qual ça deu dir al dia de Sinchogesma*. Inc.: Spiritus domini replevit. F. 151v: *Lectio actuum apostolorum*; inc.: In diebus illis, cum complerentur dies Penthecostes. F. 153r: *Sequentia sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: In illo tempore, dixit Ihesus discipulis suis: si quis diligit me, sermonem meum servabit. F. 159r: *Initium sancti evangelii secundum Iohannem*; inc.: In principio erat verbum.

(F. 150r, orla amb escut d'atzur, una torre d'argent i un àngel músic; f. 153v, al marge, home salvatge.)

- 41-48. F. 160v-164v: Sufragis als sants.

41. F. 160v-161r: *Hec sunt commemorationes quas qui devote dixerit nunquam morte subitanea peribit nec sine confessione anime et corpore separabitur, et omnes isti pro quibus ipse devote dixerit istas orationes erunt advocati pro eo ante Deum in die obitus sui*.

Inc.: Sumpsimus Domine celebritatis anime votiva sacramenta presta quesumus ut et temporalis nobis vite remedia preparabant et eterne per dominum Nostrum Jhesum Christum [161r] filium tuum qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia secula seculorum. Amen.

Ref.: *Le Sacramentaire Grégorien* (Friburg, 1971), 683; cf. GROS, « El Sacramentari de Santa Maria de Vilabertran (París, BnF, lat. 1102) », § 614.

(F. 160v, orla; un àngel assenyala el text rubricat.)

42. F. 161r-161v: *Oratio de sancto Blasio*. Inc.: Infirmitatem nostram respice, omnipotens Deus, et quia pondus proprie actionis gravat beati Blasii martyris tui atque pontificis intercessio gloriosa nos protegat, Per dominum nostrum Jhesum Christum filium tuum qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus per omnia secula seculi [161v] lorum. Amen.

Ref.: *Le Sacramentaire Grégorien* (Friburg, 1971), 108; cf. GROS, « El Sacramentari de Santa Maria de Vilabertran (París, BnF, lat. 1102

», § 597 (sufragi a sant Fabià).

43. F. 161v-162r: *Pro sancto Georgio Oratio*. Inc.: Omnipotens sempiterne Deus qui supplicantium voces benignus exaudis maiestatem tuam simpliciter exoramus ut sicut in honore beati et glorioso martyris tui Georgii draconem a puella superare voluisti, ita eius meritis et intercessione hostes nostros visibiles et invisibles nec nocere valeant a nobis superare concedas. Per dominum nostrum Jhesum Christum

fili [162] um tuum qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia secula seculorum. Amen.

44. F. 162r-162v: *Oratio pro sancta Katherina*. Inc.: Deus qui dedisti legem Moysi in summitate montis Synai et in eodem loco per sanctus angelos tuos corpus beate Katherine virginis et martyris tue mirabiliter collocasti presta quesumus ut eius meritis et precibus intercessione ad montem qui Christus est valeamus pervenire [162v]. Per dominum nostrum Jhesum Christum filium tuum qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus per omnia secula seculorum. Amen.

Ref.: MOELLER-COPPIETERS, *Corpus orationum*, núm. 1521.

45. F. 162v-163r: *Oratio pro sancta Barbara*. Inc.: Indulgentiam nobis Domine beata Barbara virgo et martyr implorat que tibi grata sempre extitit et merito castitatis et tue professione virtutis Per dominum nostrum Jhesum Christum filium tuum qui tecum vivit et regnat in unitate [163r] Spiritus Sancti Deus per omnia secula seculorum. Amen.

Ref.: Present en un llibre d'hores de l'abadia de Sant Jordi d'Isny (*Book of Hours use of Therouanne*, a la venda per Stephen Butler Rare Books and Manuscripts, <https://butlerrarebooks.co.uk/wp-content/uploads/2022/08/Book-of-Hours-of-St-Georges-Abbey-1.pdf>, consulta: 12 maig 2025; la pregària és en el f. 107v).

46. F. 163r-163v: *Oratio pro undecim milia virginum*. Inc.: Da nobis quesumus Domine Deus noster sanctorum et sanctarum virginum et martyrum tuorum et tuarum palmas incessabili veneratione venerari ut qups et quas digna mente non possimus celebrare humilibus saltem frequentems obsequiis Per dominum nostrum Jhesum Christum filium tuum qui [163v] tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia secula seculorum. Amen.

Ref.: cf. MOHLBERG, *Sacramentarium Veronense*, núm. 1204.

47. F. 163v-164r: *Oratio pro omnibus sanctis*. Inc.: Omnipotens sempiterne Deus qui nos omnium sanctorum tuorum merita sub una tribuisti celebritate venerari quesumus ut desideratam nobis tue propitiationis habundantiam multiplicatis intercessionibus largiaris, Per dominum nostrum Jhesum Christum filium tuum [164r] qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia secula seculorum Amen. Oremus.

48. F. 164r-164v: *Oratio*. Inc.: Omnipotens sempiterne Deus dirige actus nostros in beneplacito tuo ut in nomine Jhesu Christi filii tui mereamur bonis operibus habundare. Per dominum nostrum Jhesum Christum filium tuum qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus

Sancti Deus per omnia secula seculorum. [164v] Amen.

Anime omnium fidelium defunctorum per misericordiam Dei requiescant in pace. Amen.

Pater nostre pro animabus eorum.

Ref.: LIETZMANN, *Sacramentarium Gregorianum*, núm. 15, 1.

F. 165r-167r: Instruccions sobre les pregàries que s'han de dir cada dia de la setmana a les diferents hores litúrgiques (com a l'inici del manuscrit). En català.

(Escrit en mòdul més gran, línies alternades en tinta blava i daurada.)

49a. F. 165-166v: Asò daval escrit és l'ordonació d'estes ores e oracions qui són ascrites an est libre, los quals sa deuen dir per la vie que ordonades són.

49b. F. 166v-167r: Asò daval escrit és l'ofisi del dilluns.

167v-168v: *en blanc*.

ANNEX II: EDICIÓ DELS TEXTOS EN CATALÀ²¹

Els textos íntegrament en català es troben en els quaderns inicial i final del manuscrit (f. 2v-4r, 165r-167r), i intercalats en el cinquè quadern (f. 26r-31v). Oferim, seguidament, una llista dels textos i, a continuació, llur edició. A banda, hi ha també una sèrie de rúbriques en català, editades en l'annex I, núm. 30-40, que introdueixen els textos de les misses incloses en el volum.

1. F. 2v-3r, 4r: Llistat de les pregàries que s'han de dir cada dia de la setmana a les diferents hores litúrgiques. En català.
 - 1a. Dimarts a diumenge.
 - 1b. Dilluns.
- 14-16.** F. 26r-28r: Pregàries en català.
- 14.** F. 26r: Pregària a l'àngel de la guarda.
- 15.** F. 26r-27r: Pregària a Jesucrist.
- 16.** F. 27r-28r: Pregària a Jesucrist.
- 17-21.** F. 28r-31v: Resum de doctrina cristiana en català (manaments, dons del Sant Esperit, sentits corporals, pecats mortals i obres de misericòrdia).

21. Agraïxo a Sadurní Martí la revisió i els suggeriments sobre l'edició del text.

17. F. 28r-30r: Explicació dels deu manaments.
 18. F. 30r-30v: Els set dons de l'Esperit Sant.
 19. F. 30v: Els cinc sentits corporals.
 20. F. 30v-31r: Explicació dels set pecats mortals.
 21. F. 31r-31v: Les set obres de misericòrdia.
 49. F.165r-167r: Instruccions sobre les pregàries que s'han de dir cada dia de la setmana a les diferents hores litúrgiques (idèntica al text de l'inici del manuscrit, amb alguna lleugera variant ortogràfica). Per la similitud amb el text 1, no s'edita.
1. F. 2v-3r, 4r: Llistat de les pregàries que s'han de dir cada dia de la setmana a les diferents hores litúrgiques. En català.
(Línies escrites alternadament en tinta blava i daurada.)
 - 1a. F. 2v-3r: Asò daval escrit és l'ordonasió d'estes ores e oracions qui són ascrites an est libre, los quals sa deuen dir per la vie que ordonades són. L'ofisi del dimars, e del dimecres, e del dijous, e del diven-dres, e del disapte e del dichmenge, és partit per la vie aval sagent:²²

Ad matutinas:
las matines ordonades qui són al libre,
«Obsecro te domina sancta Maria».

Ad primam:
la primes ordonades,
lo saltiri de sent Gerònim.

Ad terciam:
la tèrcie hordonade,
l'orasió de sent Blay ab les altres viii, que són totes.

[F. 3r] *Ad sextam:*
la sexte ordonade,
«Prech te, sobirane piatat», ab la confasió que fa a Déu.

Ad nonam:
la none ordonade,
l'orasió «Tu sant àngel».

Ad vespervas:
les vespres ordonades,

22. *sagent*: 'següent'; amb el mateix sentit, *segent* (f. 4v).

l'orasió «O ànime cristiane».

Ad completorium:

la completa hordonade,

l'orasió «Déu meu ajude'm».

Recommendatio:

la recommendatio ordorades,

«Canticum gradum» ab les orasions totes.

1b. F. 4r: Asò daval escrit és l'ofisi del dilluns, e deu-sa dir per la vie segent ordonades:

Ad primam:

la prime hordonade,

l'orasió «Obsecro te domina», e l'orasió «Tu sant àngel», e l'orasió «Prech-te, sobirane piatat», e l'orasió «Déu meu, ajude'm».

Ad vespas:

lo saltiri de sent Gerònim,

e l'orasió «O anime christiane».

Recommendatio:

«Canticum gradum» ab les orasions, e les viii de orasions de sent Blay.

F. 3v, 4v-7v: *en blanc*.

14-16. F. 26r-31v: Pregàries en català.

14. F. 26r: Pregària a l'àngel de la guarda. Inc.: Tu sant àngel qui est ma garde, per Déu ta prech que d'aves²³ mi ti garde, que no m leys falir ni arar ni al dyatble anganar. Dafin-me en durment e an vatlant. Pus que a tu són comanat, garde'm de mal e de pacat. Senyor ver Déu Pare, membre-us da mi que m'aportets a bone fi. Amen.
(Àngel amb làbarum.)

15. F. 26r-26v: Pregària a Jesucrist. Inc.: Ho senyor Iezum Crist, an prezènsie del teu cos e de la tue sante sanch, coman huy e tostemcs lo teu sarv;²⁴ e que per la vertut da la tue Sante Creu, e per lo sant ministre²⁵ da la ancarnesió e da la netivitat e da la sircumsizió, e da la aperisió e de la representasió e da la trancsfiguresió, e da la tantasió e del sant dejuni, e da la sante pasió e da la sante mort, e da la sante rezuzechsió e da la sante tue asensió, e per lo Sant Aspirit qui a tu

23. *d'aves*: 'd'àvols'.

24. *sarv*: 'servent'.

25. *ministre*: 'misteri'.

vench, e per lo teu sant nom maravelós e gloriós [26v], Tu qui est alfa, so és a seber comensament, e fi, Déus tot poderós Sabaot Adonay, so és a seber Déus és ab nós, Tu est vie e veritat, e nostre vide e salut, e vichtòrie e rezuzechsió nostre, clam-te mersè.

Per la vizitació, e per la virtut del teu sant viu cos e de la tue sanch presioze, la cual per la salut d'òmens as hofert, daman umilment la tue vide que d'aquest teu sarv no guarts lo[s] seus pacats, huy e tots dies e tostemcs lo dafenes de tots malcs e l guarts; aquest aspasiament a tu l coman, e l guarts da guaytes que no sie pres, ne ligat, ne nafrat, ne nangun mal no pusca pendre ne an ànime ne an cos perquè sie turmentat. Garde'l, senyor, si t plau, de tots los seus anemichs vazitbles e no vazitbles, e de totes cozes anvarinades, que an nagune gize no li púscan noure. E garde'l, Senyor, de dolor e d'engoxe, e da pasió e de mancs da mals turmens, ne foch no l pusca cramar ne aygüe negar, ne pusca pacar an nagune manere, ni arrar. De tot anbergament lo deges gordar, e per la tue sante pietat lo dafenes de mort soptane e an tots sos fets al teu plazer endrasar lo vules an tal gize que, cant d'aqueste vide axirà, al teu rechne gloriós pusca pugar. Amen.

[27r] Encare, senyor, ta clam mersè que tu no guarts los meus pacats e da aqels, Senyor, ta vul pregar que deges mi, pacador, axuir perquè al teu rechne tots ansemcs puscam vanir. Amen.

16. F. 27r-28r: Jezum Crist, fil de Déu viu, qui per la volentat del Para e per l'obre del Sant Aspirit e per la tue sante mizericòrdie vangist an aquest món e prezist carn omane, e nasquist da la glorioze verge Merie, e donest baptisme, e panitènsie, e sacrifici, e als altres sacraments de Sante Asgleye en remisió de pecats; e soferist per nos fam e fret e calor, e tribulacions e angoxes e malenanses, e moltes asuors de sanch; e fust pa[r]sagit, e vanut, e pres, e ligat, e despulat, e asotat, e justayat, e ascradat, e apalat, e ferit, e ascupit, e ascarnit, e aspinat, e clauficat, e da vinagre abourat, e mort e lansegat, e sabulit. E per la nostre redemsió davalest an infern e n [27v] tragist tots los teus amichs; e resusitest al tercs die, e te'n pugest al sel en la tue vertut gloriozement, e seus a la part drete del teu Pare, e vandràs al die del juý per jutgar los morts e ls vius, e daràs a cascun guardó de so que aurà servit.

Tu és sanyor Déu meu e creador, e redemtor e salvador meu, e refugi e glòrie, e amor e dolsor, e aretat e Pare e Aspirit Sant; tu, Senyor, creu e ador e lou e benesch, e fas grat e gràsies del bé e de l'honra-

ment e da la gràsie e da la misericòrdie que as fete a 'qeste mesquine pacadriu. E a tote la tue Trinitat e a tu, Senyor, m'apinet e m confés de tots los meus pecats que yo he fets del die ensà que són nat antrò an aqeste hore d'are en pensar, ni an parlar, ne an obrar ne an trachtar, ne an jutgar ni an perdiment de temcs. E prech te, Sanyor, tu que vangist a palar los pacadós a panitènsie, que no guarts los meus pecats ne les mies falides, e done'm anluminament que yo les pusca conèixer e antendre, e que venge a vere panitènsie e a vere asmene e a vere satisfachsió.

E plàsie [28r] a tu, Senyor, qui perdonest a sente Marie Machdalene e a monsanyor sent Perre e al ladre en la creu, e rebés a mersè tots los vercs panadens, que ajes mersè d'equeste tua pacadriu. E perdone'm sagons la tue gran misericòrdie, e garde'm de pacat e de arar, e de mal testimoni e da male fame, e da mort soptane; e mostre'm a fer e a saguir la tue sante volentat e a tenir tostemcs da la mie vide. E, al die de la mie fi, an totes mes cuytes Senyor verament ta clam mersè que m sies ajudador e ampare'm lo meu aspirit, Senyor, si a tu plau, an les tues beneytes mancs e done'm vide perdurable. Amen.

Nota: Oració que reprèn una part del *Credo* de Nicea i del *Confiteor Deo*. Una altra còpia a Barcelona, Biblioteca de Catalunya, ms. 732, f. 11v-12; Arxiu de la Corona d'Aragó, Sant Cugat, 83, f. 51v-53, i Madrid, Biblioteca Nacional de España, ms. 921, f. 43 («Oració per l'ànima a salvar», a la fi del *Libre de saviesa*). Vegeu, també, Pere BOHIGAS, «Petita contribució a l'inventari d'obres catalanes de pietat popular anteriors al segle XIX», *Analecta Sacra Tarraconensis*, 28 (1955), p. 355.

Edició: A partir del manuscrit de Madrid, a *Libre de Saviesa del rey En Jacme I d'Aragó*, 1a ed., per Gabriel Llabrés, Barcelona, 1908, coll. «Biblioteca Catalana», núm. 13; *Libre de saviesa del rey Don Jaime I*, Barcelona, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1946, p. 85-86. Vegeu, també, Maria CONCA i Josep GUIA, «Motivació, contingut i datació del *Libre de Doctrina del rei En Jaume*», a *Transmissió del saber a través de la traducció durant l'edat mitjana*, Alacant, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, 2024, p. 64-65.

17-21. F. 28r-31v: Resum de doctrina cristiana en català (manaments, dons del Sant Esperit, sentits corporals, pecats mortals i obres de misericòrdia).

Nota: Una altra còpia parcial d'aquest recull es trobava en un quadern conservat, a principis del segle XX, a Can Borrell, a Sant Hilari Sacalm, i actualment a la biblioteca d'Àngel Serradesanfern, al mateix municipi; descrit per Francesc Carreras Candi, «Lo passament de la Verge Maria (llibre talisman del segle XV)»,

Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona, 73 (1921), p. 196-222.

Edició: A partir de la versió parcial del quadern de Sant Hilari per Pep VILA I MEDINYÀ i Eduard SIERRA VALENTÍ, «Textos populares catalans dels s. xv-xvi: un apòcrif assumpcionista, una còpia dels *Amonestaments* de Turmeda, una representació nadalenca i unes oracions supersticioses», *Quaderns de la Selva*, 24 (2012), p. 27-54.

17. F. 28r-30r: *Asò daval escrit són los x manamencs*:

No adoraràs Deus astrayms.

No jus lo nom de Déu en va

Col lo dichmenge.

Honre ton pare e ta mare.

No faràs homey.

No faràs fornicàsie.

No anblaràs.

No faràs fals testimoni.

No cobegaràs la muler de ton proxisme.

[28v] No cobegaràs los bens de ton proïsme.

Per lo primer manament de Déu s'antén aquels ni aqueles qui s fien en auys, en an sopnis e an fembres mazines, e an faytures e an sorts, e lexen lo poder de Déu qui és totpoderós e fan d'eqel lur déus. E hom no deu aver altre Déu sinó aquel qui és totpodarós.

Per lo sagon antenem aquels qui jurem lo nom de Déu per no-res que no 'ls hés mester, e ncare que 'l juren molts e moltes falsament an lus compres e an lus vendes, per so que púscan anganar les gens, e ncare que 'l juren falsament per so que fasen senblant veres les fassies que diran contre les gens, e an moltes d'altres gizes qu 'el juren falsament, e 'l nom de Déu no 'l deu jurar nagú ne nagune sinó per gran mester que dige varitat.

Lo tercs és que colges lo dichmenge, so és que deu hom santificar e pregar e loar Déu e 'l seu beneyt nom, e hoyir la misa e 'l sermó e vazitar los malauts e fer almoine als pobres e colre tot lo jorn en [29r] fer lo servey de Déu, perquè con aytant vol dir feste con repòs, perquè deu hom pozar da fer tote feyne une, per so que pusca antendre en horesió e que no fase pacat; e aqueste coze es bone hobre que hom ses da fer tot pacat més que altres feynes, que diu sent Agustí que més valrie arar an dichmenge que anar ab als presones, so és que mal és jutgar altres ne trop mengar ne mal dir ne trop boure ne ascarnir ni adonar àvols dalits a la carn. E són molts e moltes qui

més de mal fan a les festes e als dichmenges que als altres dies e axí con daurien fer feste a Déu e a sa honor fan-le al dyatble. E aqets iii manamencs foren ascrits an la primera taule da pera que Déu donà a Moyizès, als altres foren ascrits an l'altre taule de pere.

Lo quart és que deus amar ton pare e ta mare e tos parens, e que no ls fases res qui los torn anug, e que los sies hobedient axí con bon fil deu fer, e que los fases lus hobcs sagons ton ponder.

Lo quint és que no alsies nagú da fet [29v] ni de paraule. Tot hom és homeyer qui altre ausiu. E no tan solement és homeyer si l'alsiu corporalment, que aytan bé s'és homeyer si'n diu mal ne'l desfame ab altres jens e li tol bone fame, e li tol so que ha, si és aver ho honor, ne si li u fa perdent ne si l'acuze per so que perde so que ha ho si aulex. E qui asò ho sanblant fa a son proyisme és homeyer, e ausiu si matex an aquele mort d'infern qui és senes fi.

Lo sizè, que no sies catxat de nagune horozitat axí que no conplescas los dalits de la carn sinó ab ta muler e ab ele axí con deus.

Lo setè, qe t deus gordar de pacat con ja no fos vergoye da las gens si té'n deus gordar per la pene que n soferen los ladres, que molt vergoyoze coze és anblar tot. Tot hom és ladre qui ajust aver per ladorni-si, ho per uzure, ho per false mercadarie, ho per robarie, ho per barate, ho per vendre més que no deu per aspera dels dinés, ho per simonie.

Lo viii és mal vergoyós, que hom fase fals testimoni a negú e que hom [30r] li fase perdre so que ha, perquè tot hom sa deu guardar que no fasa fals testimoni. iii maneres són de munsóneges: la une hofisioze, qui profite alcun e no té dan a nagun e asò és pacat venial; l'altre és vigoze, qui s diu an solàs sabudament per riure, hi és pacat vanial; l'altre és damnoze, qui té dan alcun, e asò és pacat mortal.

Lo ix és que no deus cobegar la muler de ton proyisma, mas ben pots aver bone asparanse en Déu de dazigar que n'ages aytan bone e aytan bele altre con aquele e malor.

Lo x, que no deus aver anvege de les riqueses de ton proïsme per so que tu las ageses e que el les agés perdudes, mas ben pots envagar que tu n'ageses atrestantes ho més ab bon dret a què el agés les sues axí con laz à.

E axí son conplits los x manemencs.

(29r, al marge, home pregant.)

18. F. 30r-30v: *Asò daval escrit són les vii dons del Sant Aspirit:*
 Lo primer és mizericòrdie.
 Lo sagon caritat.
 Lo tercs umilitat.
 [30v] Lo quart pasiènsie.
 Lo quint bone fama.
 Lo sizè probreze den pense.
 Lo setè pasaveranse.
19. F. 30v: *Asò daval escrit son los v seyms corporals:*
 Ver. Hoyir. Aulorar. Saborar. Palpar.
20. F. 30v-31r: *Asò daval escrit son los vii pacats mortals:*
 Lo primer és argul e cuydar voler més que no val, e anar sobre tuit,
 e voler aytant con Déu, e voler més que son proysime.
 Remey: arregonèxer-se sos dafalimencs e jutgar-si pigor dels altres.
 Envege és dolor e desplezer de prosperitat e de ben d'altre e gog de
 damnatge e de mal d'altre.
 Remey: mizericòrdie e pietat e amor de son proïsme.
 Ire és dasig e volentat de vangar-se de Déu ho d'altre.
 Remey: pasiènsie en dampnatge e an tote asversitat.
 Pereze és hosiozitat e anugit de coratge e amergor de pense, hi és
 comensement [31r] da desparesió.
 Remey: gog aspirital e alegrie de ben.
 Averísie és dasig e volentat da saber mal e ben utre nasasitat, ho da
 aver so d'altruy, ho d'ever utre nasesitat poder, ho honor, ho haver.
 Remey: franqueze e libertat de coratge.
 Gole és dasordonade manere de mengar e dazordonade amor da
 dalit e da plazer en tastar e an mengar.
 Remey: aretglade e hordonade abtinènsie de boca.
 Luxúrie és sobresgran dasig de pler da dalit carnal e dazordonade
 amor an tocaments carnals.
 Remey: fugir a tote hocazió temcs e loch hon fenbres aje e parlament
 leg d'eles.
 Comensament de tot pacat és meyspreu da Déu e del seu manement.
 Remey: contre tot pacat tamor da Déu e por d'ofendre-lo.
21. F. 31r-31v: *Asò són les vii hobres de mizericòrdie.*
 Lo primer és done a mengar a quels qui an fam e no an de què s
 fasen lur hobcs.

[31v] Lo segon és que dones a boure als pobres de Déu qui no an de què n conpren.

Lo tercs, que alberchs los pobres qui ho han mester.

Lo quart, que dons a vestir als pobres qui mester ho han.

Lo quint, que vages vazitar los malauts e que los haconsels que s confés, e que si és pobre, que li fases ben.

Lo viè, que remès los catius qui són an poder de sareyincs ho de mals crestians.

Lo satè, que deus sabolir los morts, so és a seber qui són pobres que tu los ajuts, e aquels qui tot ho han, que tu los aconpayines a la fose, e per tot diges bé e prege Déus que lus perdó lus pacats. Amen.

(F. 31v, a la fi del text miniatura: Jesús portant la creu.)

ÍNDIX D'ORACIONS, HIMNES, OFICIS I TEXTOS EVANGÈLICS

(O: oracions; H: himnes; M: misses; P: perícopes evangèliques; A: altres textos devocionals)

Textos en català

Jesucrist, fill de Déu viu, qui per la voluntat del Pare (O) 16

Lo primer és dona a menjar a aquells qui han fam (A) 21

Lo primer és misericòrdia (A) 18

Lo primer és orgull (A) 20

No adoraràs deus estranys (A) 17

Oh senyor Jesucrist, en presència del teu cos e de la teva santa sang (O) 15

Tu sant àngel qui ets ma guarda (O) 14

Textos en llatí

A se patrem credimus (H) 3

Angelorum ordines Deum qui laudare (H) 8

Cena cum discipulis affectat (H) 6

Cibavit eos ex adipe frumenti (M) 33

Concede michi, misericors Deus (O) 23

Corporis misterium pange gloriosi (H) 6

Crucifige clamitant hora terciarum (H) 4

Cum natus esset Ihesus (P)	11
Da nobis quesumus Domine Deus noster sanctorum et sanctarum (O)	46
De cruce deponitur hora vespertina (H)	4
De filia virgine filius fuit natus (H)	5
De mulierum numero hec sola sanctificata fuit (H)	7
Deitatis paternitas et eius filiatio (H)	9
Deus causa mundicie virginis (H)	7
Deus qui dedisti legem Moysi in summitate montis Synai (O)	44
Deus qui hominem de limo terre (O)	9
Deus qui nobis sub Sacramento (O)	6
Deus qui primum hominem (H)	7
Dextre Dei digitus virtus spiritalis (H)	5
Domine exaudi orationem meam (O)	22
Domine labia mea aperies et os meum annuntiabit laudem tuam (P)	3-9
Dominus Ihesu Christe fili Dei vivi, pone passionem (O)	4
Et per ipsum erimus omnes iudicatus (H)	3
Et post Christi passionis quam presens vidit Maria (H)	7
Et quicumque panem hunc dente (H)	6
Evangeliste Domini factam cognoscentes (H)	8
Fregit panem dixitque (H)	6
Gaudeamus omnes in Domino diem festum celebrantes (M)	32
Has horas canonicas cum devotione (H)	4
Has horas canonicas cum devotione (H)	5
Has horas sic recolo cum devotione vobis sancti sancteque (H)	8
Has horas sic recolo ut in Trinitate veneretur unitas (H)	3
Has hores, Christe, metricas (H)	9
Has horas sic recolo pia ratione (H)	6
Hora completorii datur sepulture Corpus Christi (H)	4
Hora nona Dominus Ihesu expiravit (H)	4
Hora prima ductus est Ihesu ad Pylatum (H)	4
Hora sexta Ihesu est cruci conclavatus (H)	4
In obitu convenerunt eius omnes discipuli (H)	7
In patre potentia (H)	3
In presentia veri corporis et sanguinis tui (O)	24
In principio erat verbum (P)	13, 29-40
Indulgentiam nobis Domine beata Barbara virgo et martyr implorat (O)	45
Infirmiorem nostram quesumus Domine propitius respice (O)	8

- Infirmittatem nostram respice, omnipotens Deus, et quia pondus (O) 42
 Introibo ad altare Dei (M) 29
 Ipsum suis uberibus (H) 7
 Iuste iudex Ihesu Christe (O) 25
 Iustis et fidelibus ita manducatur (H) 6
 Missus est angelus Gabriel (P) 10
 Nobis Sancti Spiritus gratia sit data (H) 5
 Nos autem gloriam oportet in cruce (M) 34
 Nos Deus in hoc crimine pati nolens (H) 7
 Nunc dimittis servum tuum Domine (M) 37
 Omnipotens semper Deus te suppliciter deprecamur ut Sanctam Trinitatem (O) 3
 Omnipotens sempiterne Deus da nobis sancti Spiritus (O) 5
 Omnipotens sempiterne Deus dirige actus nostros in beneplacito tuo (O) 48
 Omnipotens sempiterne Deus qui gloriose virginis (O) 7
 Omnipotens sempiterne Deus qui nos omnium sanctorum tuorum merita (O) 47
 Omnipotens sempiterne Deus qui supplicantium voces benignus exaudís (O) 43
 Patriarche mistico ritu (H) 8
 Patris sapientia veritas divina (H) 4
 Per palmam martyrii Deo dedicati (H) 8
 Precor te, sancta Maria, mater omni nostri Ihesu Christi (O) 27
 Puer natus est (M) 36
 Qui indigne sumpserit factus (H) 6
 Quicumque vult anime firmiter salvaré (H) 3
 Recumbentibus undecim discipulis (P) 12
 Requiem eternam dona eis Domine (M) 30
 Resurrexi et adhuc tecum (M) 38
 Salve sancta parens, enixa puerpera (M) 35
 Sancta Dei genitrix flos virginitatis (H) 8
 Sancte Nicholae, confessor piissime, ora pro me peccatore (O) 26
 Sanctissime virgines atque conjugate (H) 8
 Septiformem gratiam tunc acceptaverunt (H) 5
 Spiritus Domini replevit (M) 40
 Spiritus Domini replevit orbem terrarum (M) 31
 Spiritus paraclitus fuit appellatus (H) 5

Spiritus paraclitus nos velit iuvare (H)	5
Sumpsimus Domine celebritatis anime votiva sacramenta (O)	41
Suscepimus Deus misericordiam tuam (M)	37
Unum Sanctum Spiritum vite delegavit (H)	5
Te laudamus divisorem tenebrarum (H)	9
Trinitatem credimus summum genitorem (H)	3
Tue matris in honore has hores (H)	7
Ut per vos sit gratia sua nobis data (H)	8
Verbum caro factum est panis gloriosus (H)	6
Viri Galilei quid admiramini aspicientes (M)	39
Voluntate filius patris (H)	3
Vox ad patrem pertinet (H)	3

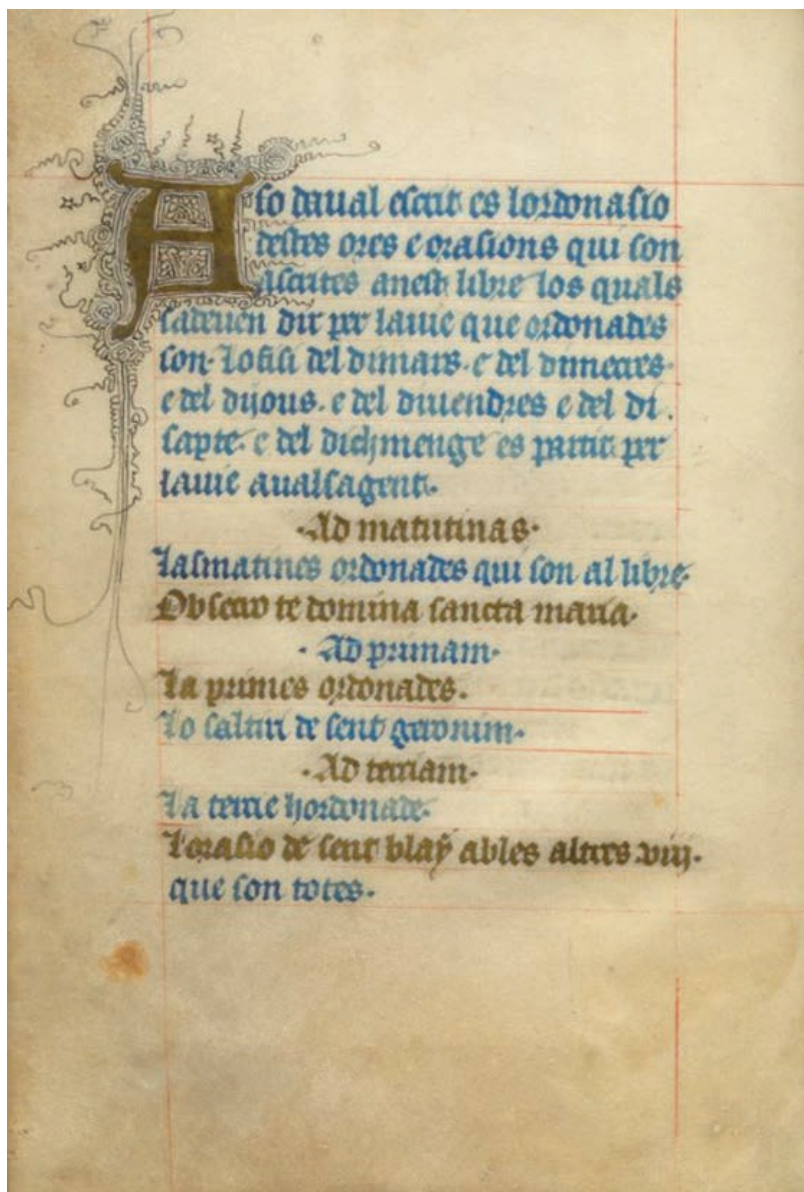

Figura 1.

Colònia, Kolumba, König-Sammlung ms. 13, f. 2v.
 Instruccions litúrgiques per al res de les hores.

Figura 2.

Colònia, Kolumba, König-Sammlung ms. 13, f. 25r.

Pregàries a l'àngel de la guarda i a Jesucrist.

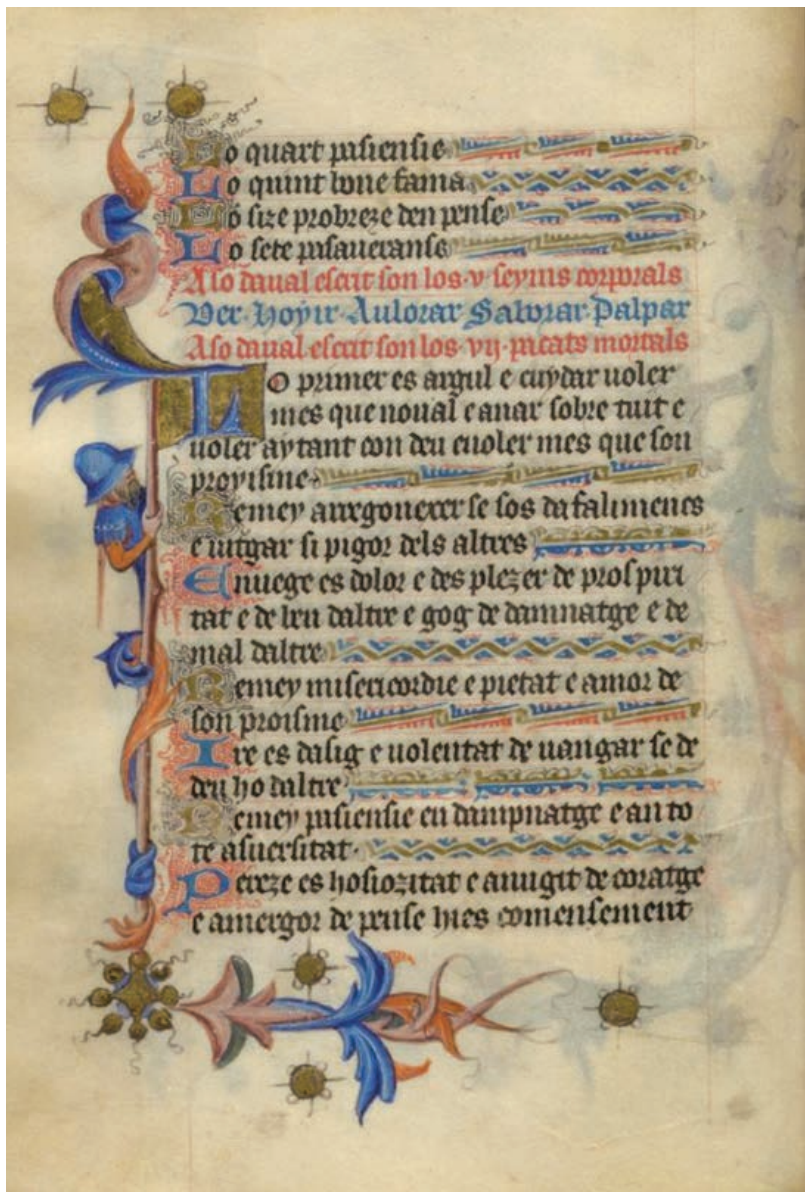

Figura 3.

Colònia, Kolumba, König-Sammlung ms. 13, f. 30v.
 Enumeracions dels cinc sentits i dels pecats mortals.

Figura 4.

Colònia, Kolumba, König-Sammlung ms. 13, f. 61v.

Inici de la missa de l'Esperit Sant.